

(א) (מדרים לב, ד"ב ג, ג.)
(ב) (ד"ב ג, ג.) (א) (לשיל כה):
(ג) (ד"ב ג, ג.) (ד) (ד"ב ג, ג.)
(ה) (ד"ב ג, ג.)

גליון הש"ס

גב' איבער לך עבודי. עין
כבית דף ג' ע"ב מוספת
ד"ה איבער לך:

הכונן פרק ששי בבא קמא

נח.

עין משפט
גר מצוה

מב א ב ג ד מ"י פ"ג
מהלכות טוקי ממון
הלכה יא פגמ עשין פו
טוש"ע ח"מ סימן שד
סעיף 6:
מב ה מ"י שם הלכה יז
ו"י כהנאות וכת"מ
טוש"ע שם סעיף 3:

לא מבעיא אכלה דמשלמת. מיהא מה שנהנית אע"ג ללא פשע
בשמירתה דהא נהנית: אכל נחבטה. דאפי' זכהיה הויקא אנוסה
הוא: אימא. האי בעל השדה מצריח ארי מנכסי חבירו הוא
שהליל את צהמת חבירו שלא נחבטה בקרקע ומזהה הוא דעבד
ומידי לא לשקול קמ"ל: שהחלקה
במי רגליה. מרה"ר לגינה דלנוסא
ללא סלקא אדעתיה הוא: לא שנו.
דמה שנהנית הוא דמשלמת ולא מה
שהויקא: אלא. שאכלה מיד צלותה
ערובה שנפלה שם דכיון דלנוסה
היא נפילה אנוסה היא נמי בארילתה
דכיון דחויא לתצוה תותה לא
מוקמה דנפשה: אכל. הלכה מערובה
לערובה ואכלה משלמת מה שהויקא:
לא סימא עד שפלא לדעת. שידעו
הבעלים שיצאת: וסחזור לדעת.
שלא נעל בפניה כראוי: אלא כיון
שיצאה לדעת. שידעו שיצאתה:
אף על גב שחורה שלא לדעת.
דהשתא לא סגי לה בשמירה
פחותה דלמך ליה כיון דילפא כו':
פחלתו בפשיעה. בלאו לידה היה
לו לשמירה שלא תכנס ותאכל:
וסופו באונס. לא היה יודע שחלד:
ולאסטמורי

לדעת ותחזור לדעת אלא יכיון שיצתה לדעת אע"פ שחורה שלא לדעת מ"מ
דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשתמטא להתם הרמא: ירדה כדרכה
והויקא משלמת מה שהויקא: בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והויקא
במי לידה מהו אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב
לא תיבעי לך כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס
פמור מאי מי אמרינן כיון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פמור או דלמא הכא
כולה בפשיעה הוא דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנפורה
ולאסטמורי

לא מבעיא קאמר לא מבעיא אכלה
דמשלמת מה שנהנית אבל נחבטה אימא
מבריה ארי מנכסי חבירו הוא ומה שנהנית
נמי לא משלם קמ"ל ואימא ה"ג מבריה
ארי מנכסי חבירו מדעתו הוא האי לאו
מדעתו אי נמי מבריה ארי מנכסי חבירו
לית ליה פסידא האי את ליה פסידא היכי
נפל רב כהנא אמר שהחלקה במימי
רגליה רבא אמר שדחפתה חברתה מ"ד
שדחפתה חברתה כל שכן שהחלקה במימי
רגליה ומאן דאמר שהחלקה במימי רגליה
אבל דחפתה חברתה פשעה ומשלמת מה
שהויקא דא"ל איבעי לך עבודי חדא חדא
אמר רב כהנא לא שנו אלא באותה ערוגה
אבל מערוגה לערוגה משלמת מה שהויקא
ורבי יוחנן אמר ר' אפי' מערוגה לערוגה
ואפילו כל היום כולו עד שתצא ותחזור
לדעת א"ר פפא לא תימא עד שתצא
לדעת ותחזור לדעת אלא יכיון שיצתה לדעת אע"פ שחורה שלא לדעת מ"מ

דא"ל כיון דילפא כל אימת דמשתמטא להתם הרמא: ירדה כדרכה
והויקא משלמת מה שהויקא: בעי רבי ירמיה ירדה כדרכה והויקא
במי לידה מהו אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס חייב
לא תיבעי לך כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר תחלתו בפשיעה וסופו באונס
פמור מאי מי אמרינן כיון דתחלתו בפשיעה וסופו באונס פמור או דלמא הכא
כולה בפשיעה הוא דכיון דקא חזי דקריבה לה למילד איבעי ליה לנפורה
ולאסטמורי

אע"ג דמן הדין היה פטור מ"מ תקנת חכמים הוא שישלם לו כדי שיצא אצידמו של חבירו אבל פורע חובו אין לנו לעשות תקנה ע"י זה
דהא הכא בשמעתין משמע דאי היה מדעתו היה חשיב מצריח ארי ולא היה נוטל כלום אעפ"י שהוא מזיל חבירו מן ההפקד לא עשו
תקנה ונראה לר"י דמצריח ארי שאינו נוטל שכן היינו כשאין הדבר צרור שיצא ליד הפסד כגון שהארי רחוק ואין יודע אם יצא
כאן הארי אם לא מזילו אלא מדאגב ומן הפחד שדואג שמה יצא אלל אם הדבר צרור שיצא ליד הפסד ולידי דרעת הארי
או מזיל מפי הארי עגמו או ודאי נוטל שכרו כמו שטף נהר חמור חבירו והך דשמעתין מיירי שהלילו ירקות מצער בעלמא שאין בעל
הבהמה רוצה שתצטב צהמתו בצרף ותאטער אע"פ שלא היו דמיה נפחתין צדק ולכן היה נחשב מצריח ארי אי היה מדעתו ופורע
חובו אין מזילו מהפסד דמה שהיה הלוה זקוק לפרעו אין זה הפסד שהרי נחמידי לו ואינו מזילו אלא מצער בעלמא וחשיב מצריח
ארי א"י כדמפרש טעמא צירושלמי דכתובות (פ"ג) וצמדים (פ"ד) מפיסא הוינא ליה ומחיל ליה ואפי' במשכון מפיסא הוינא ליה
והיב ליה משכוי ואפי' צ"מ דוחק עגמו מסיק לה צירושלמי ונראה דהטעם משום שיכול לומר לו הייתי מוצא הרבה בני אדם שהיו
פורעין עבדיו כי דרך אהובים שמרחמים על אהוביהם להליל מן הנער הזה דהיינו מעין אותו טעם והא דקרי בחוקת הבעים (צ"ג
דף ג.) מצריח ארי נתן צרור והועיל נטל צרור ודאי דסכר מינה מיהא והוינא מינה מיהא אע"פ שמזילה מהפסד שהיה נהר שוטפה
לא נעל לשון מצריח ארי לענין שיפטר חבירו משכר הברתו אלא כלומר דאין זה חזקה דאין זה חזקה כמו רפך בה פורתא או
נעל וגדר ופרך אלא מגין עליה פורתא שלא תצא ליד קלקול ורבינו גרשון פסק בתשובה אחת על אנס עכו"ם שאנס צימו של ישראל
וכא ישראל אחר ולקחו ממנו שלא יחזיר לבעלים בחנם אכל רש"י פ"י בהנזקין (גיטין דף נח: ב) גבי עכו"ם הבא מחמת חוב ומחמת
אנפרות אין זו משום סיקריקון שאם החזיק עכו"ם בקרקע של ישראל מחמת חוב שהיה לו עליו או מחמת אנפרות בגול בעלמא ואינו
מסור בידו להרגו אין זו דין סיקריקון אפילו אם שהתה י"ב חדש לתת רביע לבעלים כחזקין חכמים אלא מחזיר לו הקרקע בחנם
דכיון דאין כאן סיקריקון לא גמר ומקני מידי ואע"ג דשהתה י"ב חדש לא צא לו שעה לכופו הלכך אין מכירת העכו"ם מכירה כלל ור"י אמר
דלא מבעיא במקום שאם לא קנאו ישראל לא היה חוזר לבעלים לעולם שהיה מוכרו או נותנו לעכו"ם אחר והיה אבוד מן הבעלים
לגמרי דלא חשיב מצריח ארי כיון שמזילו מן ההפקד ואפי' קנאו בשויו מזילו מהפסד הוא כמו מקדים צדועים וצמקלות בשכר
דלמרינן שנותן שכר עד כדי דמיהם ונ"מ לכושר דחיותא או לטרחא יתירתא אלא אפי' יודע ודאי שאם לא מהדר זה לקנות היה
חוזר לבעלים צדעים הללו כל שעה שירצו דהשתא אין מזילו מן ההפקד אעפ"כ אין לדמותו כלל למצריח ארי דכיון שצ"ח הציט מחזקת
ישראל וצא ליד הנכרי וזה מוציאו מיד הנכרי ומחזירו ליד ישראל לא דמי למצריח ארי ונוטל מה שהנהנה ואותם היהודים הצדועים
מעירים והשר מחזיק קרקעותיהם שאין בהן טסקאות ואפי' יש בהן טסקא אם הניח הקרקעות צד אחרים לפרוע מהן טסקא אומר
ר"י שאם שם ישראל וקנאו מיד השר מחזירם לבעלים ונוטל מה שהנהנה דאין זה דינא דמלכותא אלא גזילה כי ראינו צמדיה
סביביתותיה שפטר היהודים לעמוד כמו פרושים בכל מקום שירצו וצדן מלכותא היו מופסין שלא יחזיק המושל היהודים כשיצאו
מעירו וכן היו נוהגין בכל ארץ צורגוני"א ואם יש שר שצא לשנות את הדין ולעשות דין לעגמו אין זה דינא דמלכותא שהרי זה
הדין אין הגון כלל ודמיה למוכס שאין לו קצבה (לקמן דף ק"ג.) והיכא שמצדיח נכסי חבירו אין דומה כלל למצריח ארי כגון יורד
לתוך שדה חבירו ונטעו שלא ברשות ומקוף את חבירו משלש רוחותיה וכגון ההוא דהאומנין (צ"מ דף ע.) שהוכר את הפועל
לעשות בשלו והרצהו בשל חבירו דנוטל מבעל הבית מה שהנהנה ואין להקשות בשטף נהר חמור חבירו למה אין לו אלא שכרו למה
אין לו כל הפסדו דכיון דבעל חמור עומד שם מה לנו לעשות לו תקנה שלא מדעתו אם ירצה) יתנה (עם) המזיל לשלם חמורו ועוד
דע"כ מיירי שיכול להליל על ידי הדחק דאל"כ לימא ליה מהפקר קזינא כדלמרינן התם על חבית של דבש ומ"מ שכרו נותן לו
דמסתמא ניחא ליה שכל מי שיציל יטול שכר כל זמן שלא ימחה בידו כיון שאין יכול להליל אלא ע"י הדחק: לא שנו אלא באותה
ערוגה. דכיון שחלתה נפילתה באותה ערוגה באונס אינו חייב להעלותה מאותה ערוגה אבל מערוגה לערוגה הוי כשדה אחר:

שמן